

Dosarul nr. 2ra-697/22
2-19131725-01-2ra-18052022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – N. Mămăligă
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – R. Pulbere, V. Mihaila, A. Pahopol

ÎNCHEIERE

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Rodica Toporaș,
reprezentată de avocatul Dumitru Nemerenco,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica
Toporaș împotriva lui Alexandr Cuclov, Gannei Cuclova și Galinei Volîneț cu
privire la repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Ludmila
Cecan și s-a menținut hotărârea din 08 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru, prin care s-a respins acțiunea depusă de Rodica Toporaș, ca fiind
neîntemeiată,

constată:

La 07 august 2019, Rodica Toporaș a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Alexandr Cuclov, Gannei Cuclova și Galinei Volîneț cu privire la
repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 02 septembrie 2018, a efectuat un apel
telefonic la serviciul „902” și a solicitat intervenirea colaboratorilor de poliție,
întrucât vecinii săi fumează în scara blocului, care este loc public.

Ulterior, la 03 septembrie 2018, în intervalul orelor 01.00-02.00, în mod
repetat a apelat la „serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112” pentru
a primi ajutor medical, însă reprezentanții serviciului medical de urgență nu au
avut acces în imobilul său, din motiv că pârâții au schimbat broasca ușii de la
holul comun, fără să o înștiințeze preventiv despre acest fapt. Mai mult ca atât, în
acea zi, pârâții au schimbat ușa de la intrarea în spațiile comune, însă, ei i-au dat
o cheie greșită. Astfel, nu a avut posibilitatea de a ieși din casă.

Reclamanta a evocat că starea de sănătate i s-a înrăutățit din cauza
mirosurilor insuportabile de la încălțăminte, linoleum, fum de țigară, de la
animalele de companie pe care le au vecinii, precum și din motiv că nu a ieșit din
casă, fapt ce constituie o necesitate vitală pentru sine.

Având în vedere că se simțea rău, a solicitat repetat intervenția serviciului medical de urgență, iar pentru documentarea solicitării au intervenit și colaboratorii de poliție, care au discutat cu vecinii.

De asemenea, reclamanta a notat că, la 14 septembrie 2018, de către Sectorul de Poliție nr. 3 al Inspectoratului de Poliție Ciocana al Direcției de Poliție mun. Chișinău a fost întocmit demers privind pornirea procesului contravențional pe faptele indicate, în temeiul căruia la 26 octombrie 2018 a fost audiată în calitate de victimă pe cazul dat.

Prin răspunsul nr. 3934 din 15 mai 2019 Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Ciocana, a confirmat că în temeiul plângerilor sale a fost intentată o procedură contravențională, iar decizia emisă de Inspectoratul de Poliție Ciocana mun. Chișinău a fost recunoscută legală și întemeiată.

Reclamanta a menționat că este persoană cu dizabilități severe, invalid de gradul I din copilărie, iar în urma acțiunilor intenționate ale vecinilor suportă cheltuieli materiale pentru procurarea medicamentelor, precum și îi sunt cauzate prejudicii morale sub forma presiunilor psihologice din partea pârâților, care ignoră normele generale de conviețuire într-un bloc locativ comun. Suferințele morale suportate din cauza acțiunilor pârâților se răsfrâng negativ asupra stării sale de sănătate, întrucât efectuarea unor lucrări de rutină, apreciate ca o normă de către persoanele sănătoase, pentru ea necesită efort dublu.

Reclamanta Rodica Toporaș a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea de la Alexandr Cuclov, Ganna Cuclova și Galina Volîneț suma de 10 101 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 08 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Toporaș, ca fiind neîntemeiată (vol. I, f.d. 170, 178-182).

La 08 iunie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Rodica Toporaș a depus prin intermediul poștei electronice apel împotriva hotărârii din 08 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 81, 82).

La 23 iunie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, reprezentantul Rodicăi Toporaș, avocatul Ludmila Cegan, a depus prin intermediul poștei electronice apel împotriva hotărârii din 08 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 175, 176-177).

Prin decizia din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Ludmila Cegan și s-a menținut hotărârea din 08 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 210, 211-215).

În consolidarea soluțiilor prima instanță și instanța de apel au reținut că, la caz, nu au fost administrate probe ce ar confirma că pârâții au comis careva acțiuni ilicite, în urma cărora Rodicăi Toporaș i-ar fi fost cauzat un prejudiciu moral.

Instanțele inferioare au observat că probele prezentate în cadrul judecării cauzei reprezintă plângerile Rodicăi Toporaș depuse pe numele Alexandr Cuclov, Ganna Cuclova și Galina Volîneț cu descrierea presupuselor acțiuni ilicite ale acestora și răspunsurile primite la plângerile date. Însă, aceste probe poartă un caracter general, iar reclamanta nu a prezentat deciziile de tragere a lui Alexandr

Cuclov, a Gannei Cuclova și a Galinei Volîneț la răspundere administrativă sau de alt caracter.

La 06 mai 2022, Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Nemerenco, a declarat recurs împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 08 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 2-4).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt ale speței, suplimentar invocând că instanța de apel nu i-a comunicat locul, data și ora petrecerii ședinței de judecată. Astfel, nu a putut participa personal la examinarea cauzei, fiind lipsită de posibilitatea de a depune obiecții, completări și a da explicații asupra fondului litigiului. Respectiv, instanța de apel eronat a dispus examinarea cauzei în absența părților, constatând în textul deciziei că „părțile fiind legal înștiințați despre locul, data și ora examinării cauzei, nu s-au prezentat în ședința instanței de apel, despre motivele neprezenței nu au informat și nu au solicitat amânarea ședinței de judecată.”

La 18 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimațiilor pentru notificare copia recursului declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Nemerenco, împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra acestuia (vol. II, f.d. 13). Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimații nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac

ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii v. Franța, 25 octombrie 1996, § 40; Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag v. Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa v. România, 09 decembrie 2014, § 16; Tence v. Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov v. Ucraina, 03 aprilie 2008, § 41; Ustimenko v. Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 25 ianuarie 2022. Potrivit extrasului din poșta electronică „iana.munteanu@justice.md”, copia deciziei motivate din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurenteii în mod electronic la 13 aprilie 2022 (vol. I, f.d. 216).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 06 mai 2022 (vol. II, f.d. 2).

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept,

vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Nemerenco, rezultă că aceasta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Nemerenco, nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson v. Olanda, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Nemerenco nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Rodica Toporaș a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Completul de admisibilitate nu poate accepta argumentul recurenteii, precum că nu a fost citată pentru ședința de judecată a instanței de apel. Or, potrivit avizului de recepție a trimiterii poștale DS8005794941AS, cât și a informației publice plasate pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei” la rubrica „serviciul on-line de urmărire a expedierii (Track & Trace)” [<https://www.posta.md/ro/track-trace/mailling/DS8005794941AS>], Rodica Toporaș a recepționat la 26 noiembrie 2021 citația prin care Curtea de Apel Chișinău a înștiințat-o și invitat-o în ședința de judecată din 25 ianuarie 2022, ora 11.00 (vol. I, f.d. 204).

La fel, potrivit materialelor dosarului, Rodica Toporaș nu a depus vreo cerere prin care ar fi înștiințat instanța de apel despre imposibilitatea sa de a se prezenta la ședința de judecată din 25 ianuarie 2022 și ar fi solicitat amânarea acesteia.

Prin urmare, completul de admisibilitate al instanței de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher v. Cehia, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Nemerenco, împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Nemerenco, împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh